

Συνεκδικασθείσες υποθέσεις T-346/99, T-347/99 και T-348/99

Territorio Histórico de Álava — Diputación Foral de Álava κ.λπ. κατά Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων

«Κρατικές ενισχύσεις — Απόφαση περί κινήσεως της προβλεπόμενης στο άρθρο 88, παράγραφος 2, ΕΚ διαδικασίας — Προσφυγή ακυρώσεως — Παραδεκτό — Φορολογικό μέτρο — Επιλεκτικός χαρακτήρας — Δικαιολογημένη εμπιστοσύνη — Κατάχρηση εξουσίας»

Απόφαση του Πρωτοδικείου (τρίτο πενταμελές τμήμα) της 23ης Οκτωβρίου 2002 . . . . . II-4264

Περίληψη της αποφάσεως

1. Προσφυγή ακυρώσεως — Πράξεις δεκτικές προσφυγής — Πράξεις παράγοντες έννομα αποτελέσματα — Απόφαση της Επιτροπής να κινήσει επίσημη διαδικασία ελέγχου κρατικού μέτρου, η εκτέλεση του οποίου βρίσκεται σε εξέλιξη και το οποίο χαρακτηρίζεται προσωρινώς ως νέα ενίσχυση (Άρθρα 87 § 1 ΕΚ, 88 §§ 2 και 3 ΕΚ και 230 ΕΚ)

2. Προσφυγή ακυρώσεως — Φυσικά ή νομικά πρόσωπα — Πράξεις που τα αφορούν άμεσα και ατομικά — Απόφαση της Επιτροπής να κινήσει επίσημη διαδικασία ελέγχου κρατικού μέτρου, η εκτέλεση του οποίου βρίσκεται σε εξέλιξη — Προσφυγή ασκηθείσα από περιφερειακή αρχή που έλαβε το μέτρο — Παραδεκτό (Άρθρο 88 § 2 ΕΚ και 230, εδ. 4, ΕΚ)
3. Ενισχύσεις χορηγούμενες από τα κράτη — Απόφαση της Επιτροπής να κινήσει επίσημη διαδικασία ελέγχου κρατικού μέτρου — Δικαστικός έλεγχος — Όρια (Άρθρο 88 § 2 ΕΚ)
4. Ενισχύσεις χορηγούμενες από τα κράτη — Έννοια — Φορολογικά μέτρα θεσπιζόμενα από περιφερειακές ή τοπικές οντότητες — Αυτόματο πλεονέκτημα δικαιολογούμενο από τη φύση ή την οικονομία του φορολογικού συστήματος — Αποκλείεται (Άρθρο 87 § 1 ΕΚ)
5. Ενισχύσεις χορηγούμενες από τα κράτη — Απόφαση της Επιτροπής να κινήσει επίσημη διαδικασία ελέγχου κρατικού μέτρου — Επιλεκτικό μέτρο που εννοεί αισθητά επιχειρήσεις δραστηριοποιούμενες στο εμπόριο μεταξύ κρατών μελών — Μη συνδρομή πρόδηλης πλάνης εκτιμήσεως (Άρθρο 88 § 2 ΕΚ)
6. Ενισχύσεις χορηγούμενες από τα κράτη — Απόφαση της Επιτροπής να κινήσει επίσημη διαδικασία ελέγχου κρατικού μέτρου — Προσωρινός χαρακτήρας των εκτιμήσεων της Επιτροπής — Συνέπειες (Άρθρο 88 § 2 ΕΚ)
7. Ενισχύσεις χορηγούμενες από τα κράτη — Υφιστάμενες και νέες ενισχύσεις — Προσδιορισμός του χαρακτήρα της ενισχύσεως — Προγενέστερη πρακτική της Επιτροπής — Στερείται σημασίας (Άρθρα 87 ΕΚ και 88 ΕΚ)
8. Ενισχύσεις χορηγούμενες από τα κράτη — Απόφαση της Επιτροπής να κινήσει επίσημη διαδικασία ελέγχου κρατικού μέτρου, το οποίο χαρακτηρίζεται προσωρινώς ως νέα ενίσχυση — Υποχρέωση αιτιολογήσεως — Έκταση (Άρθρο 88 § 2 ΕΚ· κανονισμός 659/1999 του Συμβουλίου, άρθρο 6)

1. Η απόφαση της Επιτροπής να κινήσει την επίσημη διαδικασία ελέγχου έναντι μέτρου, η εκτέλεση του οποίου βρίσκεται σε εξέλιξη, με το αιτιολογικό ότι πρόκειται για νέα ενίσχυση, ενώ το ενδιαφερόμενο κράτος μέλος εκτιμά ότι δεν εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του

άρθρου 87, παράγραφος 1, ΕΚ συνιστά πράξη υποκειμένη σε προσφυγή κατά την έννοια του άρθρου 230 ΕΚ, υπό την έννοια ότι μεταβάλλει κατ' ανάγκη το νομικό περιεχόμενο του μέτρου καθώς και τη νομική κατάσταση των δικαιούχων επιχειρήσεων.

Πράγματι, οι σοβαρές αμφιβολίες ως προς τη νομιμότητα του υποκειμένου σε έλεγχο μέτρου που εγείρει η εν λόγω απόφαση, πέραν του ότι οδηγούν το κράτος μέλος στην αναστολή εφαρμογής της αποφάσεως, μπορούν να αποτελέσουν αντικείμενο επικλήσεως ενώπιον εθνικού δικαστηρίου και να εξωθήσουν τόσο τον δικαιούχο όσο και τους οικονομικούς εταίρους του να θεωρήσουν το χορηγηθέν πλεονέκτημα ως μη κτηθέν οριστικώς.

(βλ. σκέψη 45)

(βλ. σκέψεις 33-34, 36)

2. Μια ενδοκρατική ενότητα μπορεί να προσβάλει παραδεικτώς, ασκώντας προσφυγή ακυρώσεως, την απόφαση με την οποία η Επιτροπή κίνησε, δυνάμει των εξουσιών που διαθέτει επί των θεμάτων κρατικών ενισχύσεων, την επίσημη διαδικασία ελέγχου έναντι φορολογικών μέτρων που θέσπισε και εφάρμοσε η πρώτη κατά την άσκηση των ιδίων αρμοδιοτήτων της.

(βλ. σκέψη 37)

3. Οσάκις, στο πλαίσιο προσφυγής ασκούμενης κατ' απόφάσεως περί κινήσεως επίσημης διαδικασίας ελέγχου ενός μέτρου, η εκτέλεση του οποίου βρίσκεται σε εξέλιξη, οι προσφεύγοντες αμφισβητούν την εκτίμηση της Επιτροπής σχετικά με τον χαρακτηρισμό του επίδικου μέτρου ως κρατικής ενισχύσεως, ο

έλεγχος του κοινοτικού δικαστή περιορίζεται στην επαλήθευση αν η Επιτροπή δεν υπέπεσε σε πρόδηλες πλάνες περί την εκτίμηση εκτιμώντας ότι αδυνατούσε να αντιπαρέλθει όλες τις επί του θέματος δυσχέρειες κατά τη διάρκεια του πρώτου ελέγχου του οικείου μέτρου.

4. Το γεγονός ότι εθνική νομοθεσία αναγνωρίζει υπέρ ενδοκρατικών αρχών φορολογικές αρμοδιότητες δεν οδηγεί στο συμπέρασμα ότι οποιοδήποτε φορολογικό πλεονέκτημα χορηγούμενο από τις εν λόγω αρχές δικαιολογείται εκ της φύσεως ή της οικονομίας του φορολογικού συστήματος. Πράγματι, τα μέτρα που λαμβάνονται από ενδοκρατικές οντότητες (αποκεντρωμένες, ομόσπονδες, περιφερειακές ή άλλες) των κρατών μελών, ανεξάρτητα από το νομικό καθεστώς και τον χαρακτηρισμό τους, εμπίπτουν, όπως ακριβώς και τα μέτρα που λαμβάνονται από την ομοσπονδιακή και την κεντρική εξουσία, στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου 87, παράγραφος 1, ΕΚ, εφόσον συντρέχουν οι προβλεπόμενοι από τη διάταξη αυτή όροι.

(βλ. σκέψη 62)

5. Η Επιτροπή δεν υποπίπτει σε πρόδηλη πλάνη περί την εκτίμηση οσάκις, μετά

την ολοκλήρωση ενός πρώτου ελέγχου, εκτιμά, ασκώντας τις εξουσίες που διαθέτει σε θέματα κρατικών ενισχύσεων, ότι συντρέχει λόγος κινήσεως επίσημης διαδικασίας ελέγχου έναντι φορολογικών μέτρων, τα οποία, περιορίζοντας τη χορήγηση μειώσεως της βάσεως επιβολής φόρου υπέρ των νεοϊδρυομένων επιχειρήσεων, οι οποίες πληρούν επιπλέον διάφορες συγκεκριμένες προϋποθέσεις, βελτιώνουν την ανταγωνιστική θέση των δικαιούχων του επίδικου φορολογικού πλεονεκτήματος επιχειρήσεων, μεταξύ των οποίων καταλέγονται συνήθως επιχειρήσεις δραστηριοποιημένες στο εμπόριο μεταξύ κρατών μελών, και μπορεί ευλόγως να θεωρηθεί ότι το επίδικο φορολογικό πλεονέκτημα είναι τέτοιας φύσεως ώστε να επηρεάζει τις δυνατότητες των επιχειρήσεων που είναι ανταγωνιστικές προς τις εγκατεστημένες σε άλλα κράτη μέλη δικαιούχους του πλεονεκτήματος ανταγωνιστικές επιχειρήσεις να εξάγουν τα προϊόντα τους προς την εθνική αγορά.

(βλ. σκέψεις 68, 70)

6. Δεν μπορεί να προσάπτεται στην Επιτροπή παράβαση του άρθρου 88, παράγραφος 2, ΕΚ επειδή, με απόφαση περί κινήσεως επίσημης διαδικασίας ελέγχου εθνικών μέτρων υπό το φως των αφορώντων τις κρατικές ενισχύσεις κοινοτικών κανόνων, δεν διατύπωσε αμφιβολίες ως προς τον χαρακτηρισμό του επίδικου μέτρου ως κρατικής ενισχύσεως. Πράγματι, παρόμοια απόφαση εμπεριέχει απλώς προσωρινή εκτίμηση τόσο ως προς τον χαρακτηρισμό του επίδικου μέτρου όσο και ως προς το συμβιβαστό του με την κοινή αγορά, η δε Επιτροπή

οφείλει να διατυπώσει με αυτήν αποκλειστικά και μόνον τις αμφιβολίες της ως προς το συμβιβαστό του μέτρου με την κοινή αγορά.

(βλ. σκέψεις 74-77)

7. Εφόσον, σύμφωνα με το άρθρο 1, στοιχείο β', σημείο ν, του κανονισμού 659/1999 «για τη σχετική με τις κρατικές ενισχύσεις διαδικασία», αποτελεί υφιστάμενη ενίσχυση κάθε ενίσχυση που θεωρείται ως υφιστάμενη εφόσον μπορεί να αποδειχθεί ότι, όταν τέθηκε σε ισχύ, δεν αποτελούσε ενίσχυση, αλλά στη συνέχεια έγινε ενίσχυση λόγω της εξέλιξης της κοινής αγοράς και χωρίς να μεταβληθεί από το κράτος μέλος, τυχόν αλλαγή στην πρακτική της Επιτροπής που αφορά τη λήψη αποφάσεων, επί παραδείγματι στο επίπεδο των κριτηρίων επιλεξιμότητας, δεν μπορεί να προβάλλεται για την αμφισβήτηση του χαρακτηρισμού κρατικού μέτρου ως νέας ενισχύσεως αν δεν προκύπτει από την εξέλιξη της κοινής αγοράς.

Πράγματι, ο χαρακτηρισμός ως υφιστάμενης ή νέας ενισχύσεως δεν μπορεί να εξαρτάται από την υποκειμενική εκτίμηση της Επιτροπής και πρέπει να καθορίζεται ανεξαρτήτως οποιασδήποτε προηγούμενης διοικητικής πρακτικής της Επιτροπής.

(βλ. σκέψεις 82, 84)

8. Σύμφωνα με το άρθρο 6 του κανονισμού 659/1999 «για τη σχετική με τις κρατικές ενισχύσεις διαδικασία», οσάκις η Επιτροπή αποφασίζει να κινήσει επίσημη διαδικασία ελέγχου, η απόφαση περί κινήσεως μπορεί να περιορίζεται στην επανάληψη των προσφώνων πραγματικών και νομικών στοιχείων, στην παράθεση «προσωρινής εκτιμήσεως» του επίδικου κρατικού μέτρου με σκοπό να προσδιοριστεί αν το μέτρο ενέχει χαρακτήρα ενισχύσεως και στην παράθεση των λόγων που γεννούν αμφιβολίες ως προς το συμβιβαστό του με την κοινή αγορά. Σύμφωνα πάντοτε με το άρθρο 6, η απόφαση περί κινήσεως της διαδικα-

σίας πρέπει να παρέχει στα ενδιαφερόμενα μέρη τη δυνατότητα να μετέχουν αποτελεσματικά στην επίσημη διαδικασία ελέγχου, στο πλαίσιο της οποίας θα έχουν τη δυνατότητα να αναπτύξουν τα επιχειρήματά τους. Προς τον σκοπό αυτόν, αρκεί τα ενδιαφερόμενα μέρη να γνωρίζουν τη συλλογιστική που οδήγησε την Επιτροπή να θεωρήσει προσωρινώς ότι το επίμαχο μέτρο συνιστούσε ενδεχομένως νέα ενίσχυση ασυμβίβαστη με την κοινή αγορά.

(βλ. σκέψεις 99-100)